

ETİK VE MUHASEBE ETİĞİ İLE İLGİLİ AKADEMİK ARAŐTIRMALAR

Doç. Dr. Seçil SİGALI
Dokuz Eylül Üniversitesi

Etik Karar Verme-Etik İkilemler: Doğru olanı yapmak

- Doğru olan nedir?

Doğru olan hangisi?

X'i mi yoksa Y'yi mi yapmalıyım?

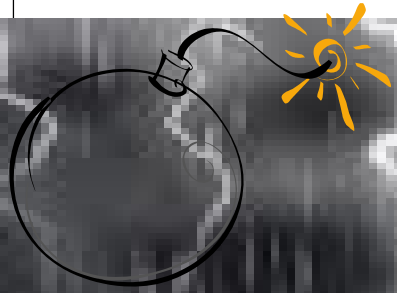
- Faydacı Yaklaşım: Sonuca odaklı, algılanan fayda ve zararlara göre belirlenir.

«Hangisinin faydası daha fazlaysa onu seç» (karar verene göre)

- Deontolojik: Sonuçtan bağımsız, evrensel ilkeler, kurallar, niyet
 - «Kurallar / İlkeler bu konuda ne diyor?»
 - Etik karar verme öğrenilebilir..

- Erdem Etiği: «Erdemli bir birey bu durumda ne yapardı?»
Cesaret, sağduyu, alçak gönüllülük, sabır

“(kişisel) özellikler olmadan ilkeler boş, ilkeler olmadan (kişisel) özellikler kördür” ifadesiyle özellikle deontoloji ile uzlaşabilme isteğini gösterir (Kart, 2012.)

Kişisel Çıkar Tehdidi
Kendi Kendini Teftiş Tehdidi
Taraf Tutma Tehdidi
Yakınlık Tehdidi
Gözdağı Tehdidi

ÖNLEMLER

Suphi Bey

Dürüst
Tarafsız
Mesleki olarak Yeterli ve Özenli
Gizliliğe Saygılı
Muhasebe Mesleğini Davranışlarıyla
örnek olarak Temsil Eden bir Meslek
Mensubu

Doğru olanı yapmak para kazandırır mı?

- İlk büyük ölçekli araştırma: Verchoor, 1998

Yanıt evet...

A.B.D.

Yıllık raporlarda yönetimin etik davranışın önemine dair açıklamalarda bulunması ve iç kontrolün etik davranışa odaklanması finansal performansı artırıyor. (1-3 yıllık finansal performans)

- Webley and More, 2007:

İngiltere

Verchoor, 1998 yöntemine göre yanıt evet.

Karlılık etik davranış hakkında açıklama

Yapmayan şirketlere göre

%18 daha fazla artıyor.

Doğru olanı yapmak para kazandırır mı?

- Yaklaşık 2200 çalışmanın bulguları incelendiğinde çoğu çalışmada net bir «evet» bulgusu bulunmakta (Friede ve Bassen,2015).
- Bu nedenle literatürdeki güncel soru «etiğe yatırım finansal performansı etkiler mi?» sorusu değil.
- Nasıl etkiliyor? Sorusu soruluyor.
 - Müşteri/Çalışan tatmini-bağlılığı, kurumsal aidiyet
 - İnovasyon
 - Firma yönetimi

Muhasebe Etiği Eğitimi

- Üniversiteler ile ilgili bulgular
- Meslek Örgütleri ile ilgili bulgular
 - Etik eğitiminde rolü nedir?
 - Etik eğitiminin performansı nasıl ölçülür?
 - Açılan dava sayıları
 - Devam eden davalar
 - Disiplin soruşturmaları
 - Meslek mensupları ile yapılan görüşmeler ve anketler

Muhasebe Etiği Eğitimi

- Meslek örgütlerinin üyelerinin etik eğitimine yaptığı yatırımlar mesleğin itibarını olumlu yönde etkiliyor. “***Etik ehliyet/kimlik***” firmalar ve toplum tarafından muhasebe mesleğinin kabul edilmiş bir niteliği olarak algılanmalıdır (McPhail, 2001).
- Jakling vd. 2007: Muhasebe etiği meslek örgütlerince tüm dünyada, muhasebe mesleği sürekli eğitiminin bir parçası olmalıdır.

Muhasebe Etiği Eğitimi

- Muhasebe mesleğinde etik davranışın önündeki en önemli engellerden biri ilke ve kodların evrensel olması, ancak çevresel faktörlerin, kültürün ve kanuni düzenlemelerin ülkeden ülkeye, bazen aynı ülke içerisinde değişik bölgelerde farklılık göstermesidir. Meslek örgütü etik eğitimleri bu nedenle sürekli olmalıdır (Clikeman, 2003; Appelbaum et al., 2005).

Dinlediđiniz için teŖekkür ederim...